

TITVLVS XLIX

Si uis fortissimus fieri: aacide aut **H**ectoris exemplis fias.
Scæuolam quare ducem tuarū cogitationū: si uis iuriscō/
 sultissimus appellari.

Vestigijs hære **C**urij: si cupis innocētissimus incorruptis/
 simusq; dici.

Nihil erit tibi cum uulgo cōmune: si sapientum exemplis
 ad perfectam contendes uirtutē.

¶ Titulus. xlix.

¶ Contentiosa familiaris.

Quid te mihi præfers o bælua: **Q**uæ tibi mecum esse po/
 test æqua cōtentio: **G**eneris uer: **A**t tu homo nou⁹ (ut illo
 in **C**iceronē utar **S**alustij) qui rupto robore natus: ut **N**a/
 so inquit: nullos habuisse parētes censendus es. **V**irtutis:
At quæ uirtus est tua: **Q**uod cyathos amplissimos: calicē
 illius nasorū quattuor beneuentani sutoris nomē haben/
 tis: de quo loquit̃ luuenalis: simillimos uno haustu sorbi/
 lare delectaris: in tuaq; nefandissima libidine tua ē milita/
 ris cōposita gloria: **A**t mihi & generis est nobilitas tanta:
 ut erubescere me iure possis: ubi hæc tibi sit contentio: &
 tm̃ in uirtute laudis ut me uenerari nō nequeas. **C**ōtendis
 mecū de diuitijs: **T**ibi non cedo. **N**am q̃q; habes plures
 nūmos: plura prædia: plures fundos: non es me tm̃ ditior:
 cui⁹ cupiditas nulla est nisi cū uirtute. **A**t tu cupis & inflā/
 maris tuis pturbatiōibus: nec tm̃ habere potes rerū: ut nō
 multo auidi⁹ optes plurima. **E**go paup̃tate mea cōtentissi/
 mus nihil appeto: & ut illo utar **T**erentij: cū nihil habeā:
 nil mihi deest. **E**x **M**ediolano. xix. kalēdas **M**aias.

Salustius in
 inuectiua
Ouidius. j.
 metamor.
Iuuenalis

Terentius

¶ Contentiosa familiarissima.

Et si me summope pudere decet: tecū contentionē ulla
 agere: ne tua te tamē in pbrenesi iactes: ad ea contentiose
 rndebo: quæ unis ad me scripsisti litteris. **N**on audere me
 boas affirmare bene dictum te coram: **M**onimēta: cū mo/
 numēta dicēda putes poti⁹. **P**eto abs te uir ignare littera/
 rū: moneo qđ præteritū habeat: **M**onui dices. **Q**uod su

Monimēta
Monumēta

TITVLVS XLIX

pinum: monitum. **V**nde hoc monimen: & monumentum
formae: **A** supino. **C**ur igitur i mutabit in us: **C**ur in nocu
mentor: **V**eteri quadā consuetudine: uel alia formatione
q̄ ea quæ ad monumentū attinet: quæ potest & debet mo
nitto dici mentis: ita ut nō monimen: sed monitio: quasi a
præteriti adiectiuo dicat: & mente deriuet: & cum ipsis
cōponat. **I**nde apud **V**irgiliū monumentū & pignus amo
ris: **E**t rursus ab **A**ndromache: manuū tibi sint monimēta
mearū: hoc est memoria. **S**ic ego reor. **V**ale. **E**x Medio
lano. xviij. kalendas **M**aias.

¶ Contentiosa gratis.

Contendere mecū audes: q̄ obrem nō est mibi negligē
dū de quo contendas. **N**on em̄ sumus pduelles: nec pdu
ellionatus crimen nobis est propositum cōtentionis ge
nus. **D**e bonis litteris nō de uulneribus: nō de probris est
cōtentio: quā adeo probauere atheniensū scholæ: ut uel
præmia cōtendentib⁹ cumulatissima pposuerint: **R**oma
ni uero declamatores habebant assiduos qui & muneribus
simul & honoribus donabant non paruis. **S**i recte tñ
Quintiliani: tū **S**enecæ declamatiōes intuemur: tū paulo
prius quæ a **C**icerone de multis æqualibus suis: & de se
ipso scripta sunt. **C**ōmentationes aut̄ & a **P**latone: & a **C**i
cerone in suis dialogis introductæ: quid significant aliud:
q̄ cōtentionis genera honestissima: quib⁹ uerū fiebat di
lucidius: **Q**uid hodie diui **T**homæ scoti q̄ disceptatiōes
quibus cū hæc aut illa quæsiuerint: & sibi respōdent: & in
suas arguunt sententias: ut ea contentione quicqd̄ intrica
tū erat: magis enodet: **H**oc dicendi scribendi q̄ genus cū
utilissimū esse probat **T**homas: tum doctis hominibus iu
cundissimū: quo excitant: ut **L**actantius ait: si qua sunt in
genia semisopita: mentes refouent: doctrinæ inter se con
ciliant. **Q**uāto nos emimus clarorum familiaritates uiro
rum precio: **A**t contentionibus hisce cum eruditissimis
ac clarissimis assidue uersetur: opus est: quorum auctori
tate ac gratia fræti possimus eorū superare uersutias calli

Vir. 3. ænei.

Atheniēsiū
scholæ.
Declamato
res.

Cōmentati
ones

Thomas
Scotus

Lactantius

distin...
ca. Inq...
one...
Quo...
A...
ref...
fili...
col...
ab...
ab...
cum...
&...
cum...
rum...
nomi...
medi...
nus. Di...
ra...
p...
d...
qu...
ab...
si...
g...
cent...
de...
stote...
app...
gn...
gn...
præ...
corp...
tulle...

TITVLVS XLIX

diffimalq; rationes: q; nobiscū certamē ineunt. **F**aciunt em̄
 eiusmodi uexatiōes p̄spicatiores intellectu: ut docet **S**ene
 ca. Itaq; tibi cōtendere parato uicem apparo: ut cōtentio
 one cōmuni: aliquid ad posteros a nobis p̄fectū deferat.
Quod dixi de polypodis ac telluris coloribus: improbas.
At **A**ristoteles probat: ut ignis terrā in suū & naturalem **A**ristoteles
 reformans colorem: albam efficiat: ut calcē ex lapidibus
 factā. **A**t **B**asilius te docet: cū nullus sit natiuus polypodi **B**asilius
 color: eum sibi ex adiacente quāri solo: ut alius albus sit;
 alius croceus: alius mixtus. **Q**uero inertiam non debere
 aspirari: affirmauit: tu aspirari uis: cōtendis rursus insipide
 cum si ars non aspiratur: ut uel tu non negas: **I**ners ab in **I**ners
 & arte dictus: quasi cui nulla sit ars: aspirari non possit. **A**rs **A**rs
 enim philosophorum testimonio est collectio p̄cepto
 rum ad unum finem tendentiū. **A**dducis nescio quorum
 nomina imperitorum: quos obscurissimo loco ereptos in
 mediū affers testes tibi tuæ ruditatis. **T**unc tibi credo mi
 nus. **D**icis & uiros hodie doctissimos iisdem scribere cha
 racteribus. **S**i id faciunt: in hoc sunt ignarissimi litterarum
 q̄q; ego pro te dictum hoc puto: q; te doctissimū esse uelis.
Sumo uerbum gemino uis in scribendū esse: ut & summū **S**umo
 quod inde dictum autumas: quia nemo sumere dicat: nisi
 quod summū est. **V**nde somnies hęc non intelligo: cum
 aliud summū sit: aliud sumo: illudq; duplici in scribae qua
 si a sumo & manu: hoc est: quod tota sumitur: & uix strin
 gitē manu. **S**umo uero unico in scribi debeat: quicq; secus
 censent: ij fallantur uæbementius. **C**ontendis rursus non
 decere principem magnificū appellari. **A**t **C**icero ab **A**ri **M**agnificus
 stotele usurpauit in ædificandi splendore: domesticoq; **C**icero
 apparatu magnificentia esse litam. **Q**ui ergo ædificijs di
 gnissimis omni laude delectat uiuitq; pereleganter: is ma
 gnificus dicendus est. **A**t elegantiam uis in uocabulorū **E**legantia
 p̄stantia: non in domestico uel apparatu: uel cultu: uel
 corporis eē ornatu dicendā: affersq; testimoniū & **L**aurē **L** Laurentius
 tū ualle: qui elegantias ædidit: & **A**ugustinū senensem: q; **A**ug^o **A**ug^o datus

TITVLVS L

Aulus Gellius
Tabella
Tibullus

elegantiolas effecit: **E**go neq; illū nec illum duces sequor sed ueteres quos **Aulus Gellius** probat: **E**legantiam in uirū uestitūq; sitam uoluisse. **V**is tabellas pro paruis accipit tabulis: quibus ædificat: adducisq; **T**ibullū testem: qui tabellam uoluit tabulā esse: in qua depictum aliquid in templo foret. **E**go tabulas alias ædificijs debitas puto: ex quibus tabellæ nō pdeant: alias quib; scribat pingat ue q; ex quibus tabellæ prodire possint: ut etiā ius ciuile ad contra tabulas titulū habet: & tabulæ testamentariæ dicunt: & inde tabellæ: ac inde tabellarij: quoniā in tabulis scribat caratis: ut te dicis non latere. **Q**d nō arbitreris recte dici **M**artiale sexto casu: ut luuenale: nō cōtendas. **I**n sententia uolo permanes: ut apertissimus uideare fatuus: q; neq; qd ipse: nec quod alij fant: intelligas: cætera tua eiulmodi sunt obiecta in meas litteras ut per se sileant erubescantq; meā faciem. **S**ile uir ineptissime. **C**ōtentio sit tibi posthac cum tui simillimis: mihi uero nō nisi cum doctissimis atq; disertissimis: ut & **A**lexander inuitatus ad stadiū sibi respondit: non nisi cum regibus currendum. **N**oluisti hac contentione (ut opinor) non nihil tibi gloriæ comparare. **E**sto: sis quod optabas assecutus. **N**ihil ex tua per eat opinione. **R**esipisce. **E**x **M**ediolano decimo septimo kalēdas **M**aias.

Alexander

Synonyma contentiola.

Non habet hæc res: ut tu sentis.

Hector nequit (ut sentis) in aspiratum scribi.

Male opinaris de bubalo: qd sit genus elephantis.

Recte dixi elephantī pblossidē: eminentiā esse nasi.

Rhinoceros fm casum male tua sentētia format rhinocerotis: sed habet rhinocerotis.

Non bene doces: rhinocerotā in fronte cornu habere: cū habeat in nare.

Non est sapide dictum (melius dici) honor q̄ honos & lepor q̄ lepos.

Gloriosū uetuste admomū nō inueniri nisi in malā partē.

TITVLVS L

Fac ut elegātius studeas loqui: si tuis doctus haberi.

Nihil dicis: cum si contentione utendum sit: non possim aliquid addere.

Nolim tecum contendere: quod si facerē: multa in te falso dicta conijcerem.

Habes tu quidē in sensu nihil de litteris sani.

Quod credis de litteris breuiandis: omne falsum est.

Multa in syllabis dissiūgendis fingis: quæ nescis tā abdere ut esse uera uideant.

¶ Titulus. I.

¶ Cōminatiua familiaris.

Affecisti tu me quidem iniuria: qui conuitijs famam meā maculare nixus es. **A**t esse me puta non assuetū cōtumulæ tolerandæ. **R**eddam tibi sed maiore mensura multo: & nō solū par pari (ut apud **T**erentiū legit: quod te morde,

Terentius

at) sed tanto magis quāto sum te longe maiore quidē aīo. **T**u tamē a tuis nō degeneras: quæ ea fuere semp cōditione: ut i cōtumelijs & cōuitijs summopere detestādis assidue sunt uersati. **S**ed cū quo credis agendū eē tibi: quān mecum?

Certe cū illo: quod multos tui similes castigauī: multos castigaturus sum. **I**nterminatū esse me tibi: non multifacies. **A**t id exequar cōminatiōis: quod deinceps magis metuas. **A**fficiā te tanto (nō metu solū) sed dolore: ut possis nō iniuria optasse me tibi fuisse nunquā antea cognitū. **F**aciā ut faunus **H**erculis ictu cadas: aut nanus gigantis percussione delabare. **S**anus sis. **E**x **M**ediolano, xvj. kalēdas **M**aias.

¶ Cōminatiua familiarissima.

Nō sum ego ex eo passere genere: quibus fiunt laruæ formidabiles: sed hoc tu tibi non esse prædictū: neges me omni opera curaturū: ut pro tuo tam acerbo furore plectaris. **S**unt: ut nō nescis: & amicitia tot mibi: & clientelæ ut possim te in ægyptum usque insequi. **N**ec falli quidem poterō: **S**cio quæ sis intrepidus: quæ elata mente ac supbo spiritu: quod neminē metuas: sed erunt sine insidijs: ex paratæ uindictæ: quæ me tuisse præstiterit. **H**oc autē facilius offendere: quod lædi a nullo